MINISTERUL MEDIULUI
AL REPUBLICII MOLDOVA

AGENŢIA DE MEDIU

МИНИСТЕРСТВО
ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

АГЕНТСТВО
ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ

MD-2005 mun. Chişinău, str. Albişoara, 38, tel. 022 820770, e-mail: am@am.gov.md

BULETIN LUNAR

PRIVIND CALITATEA MEDIULUI AMBIANT PE TERITORIUL REPUBLICII MOLDOVA ÎN LUNA AUGUST ANUL 2022

Laboratorul de Referinţă de Mediu efectuează monitoringul sistematic privind calitatea componentelor mediului - apa de suprafaţă, aer, sol și radioactivitatea mediului pe teritoriul Republicii Moldova. Buletinul Lunar privind informaţia referitoare la calitatea mediului ambiant este transmis conform *schemei de difuzare* întocmite pentru anul 2022 către autorităţile statului și instituţiile abilitate cu funcţii de luare a deciziilor, de asemenea este amplasat pentru vizualizare pe pagina web a Agenției de Mediu http://www.am.gov.md/.

Nivelul poluării aerului atmosferic sub influenţa condiţiilor meteorologice

În luna august, anul 2022 calitatea aerului a fost monitorizată în municipiile Chișinău și Bălți.

Municipiul Chişinău.

Investigaţii asupra calităţii aerului pe parcursul lunii s-au efectuat pentru 8 parametri *(suspensii solide, dioxid de sulf, sulfaţi solubili, monoxid de carbon, dioxid de azot, oxid de azot, fenol şi aldehidă formică)* la 6 posturi staţionare de observaţii: *nr. 3 - str. Calea Ieşilor, 21 (sectorul Buiucani); nr. 4 - str. T. Vladimirescu, 1 (sectorul Ciocana); nr. 6 - str. Fîntînilor, 9A (sectorul Centru); nr. 7 - str. Grenoble, 134 (sectorul Botanica), nr. 8 - bd. Moscovei, 21 (sectorul Rîşcani) și nr. 9 - str. Uzinelor, 171 (sectorul Ciocana).*

În rezultatul investigaţiilor de laborator s-au constatat următoarele depăşiri ale CMA (Concentraţia Maximă Admisibilă):

Depăşirile CMA pentru poluanţii aerului atmosferic din mun. Chişinău înregistrate în luna august, 2022

Poluantul monitorizat	Valorile concentraţiei exprimate în părţi CMA							
	Medii					Maxime momentane		
		Zilnice			Lunare			
	Concentraţia Maximă Admisibilă (CMA md), mg/mc	Nr. de zile cu depăşiri ale CMA	Cea mai mare valoare şi data înregistrării		Valoa-rea medie	*Concentraţia Maximă Admisibilă (CMA mm), mg/mc*	Nr. de zile cu depăşiri ale CMA	Valoarea maximă
Suspensii solide	*0,15*	-	-	-	-	*0,5*	1	1,2
Monoxid de carbon (CO)	*3,0*	-	-	-	-	*5,0*	2	1,8
Dioxid de azot (NO_2)	*0,04*	22	1,9	26.08	1,2	*0,085*	20	1,8
Monoxid de azot (NO)	*0,06*	6	2,8	26.08	-	*0,40*	-	-
Fenol (C_6H_5OH)	*0,003*	10	1,3	09.08	-	*0,01*	2	1,2
Aldehida formică (CH_2O)	*0,003*	18	3,9	16.08	2,5	*0,035*	-	-
Indicele complex (8) al poluării – 7,25								

Municipiul Bălţi.

Investigaţii asupra calităţii aerului pe parcursul lunii s-au efectuat în baza a 6 parametri *(suspensii solide, dioxid de sulf, sulfaţi solubili, dioxid de azot, fenol şi aldehidă formică)* la 2 posturi staţionare de observaţii - *nr. 1* din *str. Ştefan cel Mare,140* şi *nr.3* din *str. Cicicalo, 8.*

În rezultatul investigaţiilor de laborator s-au constatat următoarele depăşiri ale CMA:

Depăşirile CMA pentru poluanţii aerului atmosferic din mun. Bălţi înregistrate în luna august, 2022

Poluantul monitorizat	Valorile concentraţiei exprimate în părţi CMA							
	Medii					Maxime momentane		
		Zilnice			Lunare			
	Concentraţia Maximă Admisibilă (CMA md), mg/mc	Nr. de zile cu depăşiri ale CMA	Cea mai mare valoare şi data înregistrării		Valoarea medie	*Concentraţia Maximă Admisibilă (CMA mm), mg/mc*	Nr. de zile cu depăşiri ale CMA	Valoarea maximă
Suspensii solide	*0,15*	10	1,8	23.08	1,3	*0,5*	-	-
Dioxid de azot (NO_2)	*0,04*	25	2,0	22.08	1,5	*0,085*	13	1,6
Aldehida formică (CH_2O)	*0,003*	17	1,6	04.08	1,3	*0,035*	-	-
Indicele complex (6) al poluării – 5,95								

Pe parcursul lunii august, conform estimării stării climatice s-a constatat că *factorii meteorologici* (vîntul slab, influenţa sectorului cald, valorile înalte ale temperaturii, radiaţia solară intensă şi prezenţa inversiunii termice de la sol) au dus la *acumularea* poluanţilor în aer îndeosebi în a treia decadă a lunii - timp de 7 zile în mun. Chişinău şi 20 zile în mun. Bălţi, preponderent de la sursele joase, contribuind la înrăutăţirea situaţiei ecologice.

Cele mai înalte valori ale concentraţiei medii zilnice a înregistrat *aldehida formică* în mun. Chișinău pe data de 16 august, iar în mun. Bălți *dioxidul de azot* pe data de 22 august.

Evaluarea lunară denotă un nivel ***înalt*** al poluării aerului atmosferic în ambele localități monitorizate, iar *privind separat nocivele* s-a constatat că *dioxidul de azot* a înregistrat cea mai mare valoare în mun. Chișinău la postul de observații nr. 6 și în mun. Bălți - la postul nr.1.

În luna august, comparativ cu luna iulie, nivelul poluării aerului *s-a majorat* în mun. Chișinău și *s-a micșorat* în mun. Bălți.

Conform datelor multianuale, cea mai mare frecvență a *condițiilor meteorologice nefavorabile* pentru dispersia poluanților din aerul atmosferic pe teritoriul țării este posibilă în *a treia decadă* a lunii septembrie.

Nivelul radioactivităţii mediului

Detector de tip MIRA

În luna august pe teritoriul republicii s-au efectuat observaţii privind *debitul dozei ambientale a radiaţiei-gama* în *regim manual* de 2 ori/24h, la orele 07^{00} şi 20^{00} la 7 staţii (Soroca, Făleşti, Cornești, Bravicea, Bălţata, Leova, Comrat,). De asemenea la 5 staţii (Briceni, Bălţi, Chişinău, Cahul, Ştefan Vodă) s-au efectuat observații asupra parametrului dat şi în *regim continuu*, cu detectoarele MIRA.

Conform datelor colectate la Punctele de monitoring radiologic amplasate la staţii meteorologice de pe teritoriul Republicii Moldova, valorile *echivalentului debitului dozei ambientale a radiaţiei - gama* au variat:

• ***la Nord*** (staţiile Briceni, Soroca, Bălţi, Făleşti) în limitele: minima 0,11 µSv/h* (st. Briceni, Soroca şi Bălţi), maxima 0,24 µSv/h (st. Briceni);

• ***în Centru*** (staţiile Cornești, Bravicea, Bălţata, Chişinău) în limitele: minima 0,08 µSv/h (st. Bălţata şi Chişinău), maxima 0,22 µSv/h (st. Chişinău);

• ***la Sud*** (staţiile Ştefan Vodă, Leova, Comrat, Cahul) în limitele: minima 0,11 µSv/h (st. Ştefan Vodă, Leova, Comrat, Cahul), maxima 0,29[1] µSv/h (st. Ştefan Vodă).

La staţia meteorologică Chişinău, valorile echivalentului debitului dozei ambientale a radiaţiei-gama s-au situat în limitele 0,08 – 0,22 µSv/h.

Notă: Limita de avertizare – 0,25 µSv/h (microSievert/h) în conformitate cu normele fundamentale nr. 06.5.3.3.4 din 27.02.2001 de radioprotecție. Cerinţe şi reguli igienice NFRP - 2000 (Normele Fundamentale de Radioprotecție) stabilite de **Ministerul Sănătății.*

[1] - valoare unică înregistrată în timpul fenomenului atestat (precipitații atmosferice)

Pentru determinarea *radionuclizilor telurici* şi *tehnogeni* în componentele mediului s-au analizat probele de aerosoli atmosferici, depuneri atmosferice, cît şi probele de sol necultivat colectate de pe teritoriul republicii, concentraţiile radionuclizilor tehnogeni atestîndu-se în limitele specifice teritoriului.

Calitatea apelor de suprafaţă

Pe parcursul lunii august a anului 2022 monitorizarea hidrochimică a apei s-a exercitat în 15 probe colectate din secțiunile de control a 3 rîuri și 2 lacuri de acumulare. S-au efectuat încercări de laborator pentru determinarea indicatorilor fizico-chimici: a regimului de O_2, elementele biogene din grupul azotului şi fosforului, ionii principali, etc.

Rezultatele încercărilor de laborator s-au evaluat conform Hotărârii de Guvern Nr. 890 din 12.11.2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la cerinţele de calitate a mediului pentru apele de suprafaţă (*HG 890/2013, Anexa 1*).*

Secțiunile de control, unde calitatea apei a înregistrat valori în limitele claselor de calitate, III - V (poluată moderat - foarte poluată) conform monitorizării parametrilor *hidrochimici* sunt specificate în tabel:

Nr.de ord.	**Locul prelevării probei**	**Data**	**O_2 dizolvat**	**Azot de nitrit**	**Fosfor mineral**	**Fosfor total**	**Fier total**
			mg/l	*mgN/l*	*mg/PO_4/l*	*mgP/l*	*mg/l*
1.	r. Nistru, or.Otaci	02.08.2022	6,9	<0,006	0,03	0,16	<0,020
2.	r. Prut, or. Lipcani	03.08.2022	8,0	0,011	0,07	0,18	0,23
3.	r. Prut, or. Ungheni, amonte	10.08.2022	7,2	<0,006	0,04	0,17	0,26
4.	r. Prut, s. Valea Mare	10.08.2022	6,4	0,023	0,05	0,11	0,24
5.	LA Dubăsari, or. Rezina	11.08.2022	7,3	0,021	0,02	0,09	0,10
6.	LA Dubăsari, or. Dubăsari	11.08.2022	7,3	0,046	0,12	0,24	0,27
7.	r. Nistru, or.Vadul lui Vodă	11.08.2022	7,7	0,059	0,06	0,18	0,05
8.	r. Nistru, s. Palanca	16.08.2022	8,0	<0,006	0,12	0,28	0,16
9.	r. Prut, or. Cahul	17.08.2022	6,9	<0,006	0,12	0,15	0,65
10.	r. Prut, s. Giurgiulești	17.08.2022	6,5	<0,006	0,18	0,21	0,48
11.	fl. Dunărea, s. Giurgiulești	17.08.2022	6,1	<0,006	0,04	0,14	0,29
12.	r. Prut, or. Leova	16.08.2022	6,6	0,094	0,12	0,36	1,56

*Notă: ***Delimitarea apelor de suprafaţă în 5 clase de calitate conform HG 890/2013, cap. III, art. 12:***

1) ***clasa I (foarte bună)*** *– apele de suprafaţă în care nu există alterări (sau există alterări minore) ale valorilor fizico-chimice şi biologice de calitate. Concentraţiile poluanţilor sintetici nu influenţează funcţionarea ecosistemelor acvatice şi nu aduc prejudicii sănătăţii umane. Apele din această clasă sînt destinate pentru toate tipurile de folosinţă. Pentru reprezentarea grafică se foloseşte culoarea albastră;*

2) ***clasa a II-a (bună)*** *– apele de suprafaţă care au fost afectate uşor de activitatea antropică, dar care pot totuşi asigura toate folosinţele în mod adecvat. Funcţionarea ecosistemelor acvatice nu este afectată. Metodele de tratare simplă sînt suficiente pentru pregătirea apei potabile. Pentru reprezentarea grafică se foloseşte culoarea verde;*

3) ***clasa a III-a (poluată moderat)*** *– apele de suprafaţă ale căror valori fizico-chimice şi biologice de calitate deviază moderat de la fondul natural al calităţii apei, din cauza activităţilor umane. Se înregistrează semne moderate de dereglare a funcţionării ecosistemului, iar condiţiile necesare pentru familia salmonidelor nu mai pot fi asigurate. Tratarea simplă nu este suficientă pentru folosinţa apei în scopuri potabile, fiind aplicate metode de tratare normale. Pentru reprezentarea grafică se foloseşte culoarea galbenă;*

4) ***clasa a IV-a (poluată)*** *– apele de suprafaţă care prezintă dovezi de devieri majore ale valorilor fizico-chimice şi biologice de calitate de la fondul natural al calităţii apei, din cauza activităţilor umane. Condiţiile pentru familia ciprinidelor nu mai pot fi asigurate. Apele nu corespund cerinţelor pentru apa potabilă fără aplicarea metodelor de tratare avansată. Pentru reprezentarea grafică se foloseşte culoarea oranj;*

5) ***clasa a V-a (foarte poluată)*** *– apele de suprafaţă care prezintă dovezi de devieri majore ale valorilor fizico-chimice şi biologice de la fondul natural al calităţii apei, din cauza activităţilor umane. Componentele biologice, îndeosebi piscicole, sînt deteriorate şi apa nu poate fi utilizată în scopuri potabile. Pentru reprezentarea grafică se foloseşte culoarea roşie.*

Calitatea solului

Pe parcursul lunii august, anul 2022 Laboratorul de Calitatea Solului şi-a continuat activitatea axată pe monitorizarea calităţii solului pe teritoriul republicii, conform programului de activitate aprobat.

Au fost efectuate încercări de laborator în scopul determinării cantităţii restante de pesticide organoclorurate în solul din preajma depozitelor, unde au fost păstrate pesticidele învechite: r-nul Sîngerei s. Alexăndreni, r-ul Ocnița s. Clocușna, r-ul Orhei s. Pelivan, r-ul Leova s. Iargara, r-nul Taraclia or. Taraclia, mun. Comrat or. Vulcănești și s. Cișmichioi.

Din preajma fiecărui depozit au fost colectate şi analizate 12 probe de sol la o distanţă de 10 metri de la depozit (adâncimea 0-10 cm şi 50-60 cm) şi la o distanţă de 50 metri de la depozit (adâncimea 0-10 cm) în direcţiile de nord, sud, vest şi est.

Poluarea solului cu pesticide organoclorurate, cu cazuri de depășire ale CMA, a fost înregistrată în preajma depozitelor din *or. Taraclia, s. Iargara* și *s. Clocușna.*

Astfel în probele de sol din or. Taraclia, concentrațiile pentru *suma DDT* au variat de la 0,0142 mg/kg (0,14 CMA) pînă la ***125,3305*** mg/kg (***1253,31 CMA***), iar concentrațiile pentru *suma HCH* s-au încadrat în limitele de la 0,0017mg/kg (0,02 CMA) pînă la ***0,2421*** mg/kg (***2,42 CMA***).

În solurile investigate din s. Iargara concentrațiile pentru *suma DDT* au variat de la 0,0465 mg/kg (0,47 CMA) pînă la ***3,6178*** mg/kg (***36,18 CMA***), iar concentrațiile pentru *suma HCH* s-au încadrat în limitele de la 0,0146 mg/kg (0,15 CMA) pînă la ***0,3410*** mg/kg (***3,41 CMA***).

În preajma depozitului din s. Clocușna concentrațiile pentru *suma DDT* s-au încadrat în limitele de la 0,0126 mg/kg (0,13 CMA) pînă la ***9,1688*** mg/kg (***91,69 CMA***), iar concentrațiile pentru *suma HCH* s-au încadrat în limitele de la 0,0036 mg/kg (0,04 CMA) pînă la ***3,2674*** mg/kg (***32,67 CMA***). În una din probele colectate în localitatea menționată a fost depistat *alfa-endosulfanul* cu valoarea de 0,0468 mg/kg.

Estimarea datelor încercărilor denotă, că poluarea solului cu pesticide organoclorurate nu a fost depistată în preajma depozitelor de pesticide din s. Alexăndreni, s. Cișmichioi și s. Pelivan.

Cu respect,

Director **Gavril GÎLCĂ**

Ex: Șef LRM M. Lungu
Tel: 022 820 747